

GJELDER FOR STUDIEÅRET 2009/2010

GRA 6259 Økonomi- og virksomhetsstyring

Studium

Master i Regnskap og revisjon

Kursansvarlig

Institutt

Institutt for regnskap - revisjon og jus

Semester

Se studieplan for aktuelt studium

Studiepoeng

6

Undervisningsspråk

Norsk

Innledning

Fagfeltet økonomistyring har gjennomgått store endringer de senere årene, blant annet gjennom en sterkere kobling til ledelses- organisasjons- og strategifagene og gjennom en tydeligere orientering mot relevant beslutningsinformasjon for ledere på ulike beslutningsnivåer. I denne sammenheng rettes oppmerksomheten i større grad mot styring av endringsprosesser enn mot optimalisering i en gitt aktivitetsstruktur. Som revisor bør en være kjent med nyere konsepter, metoder og modeller for utvikling av beslutningsinformasjon og prestasjonsstyring.

Læringsmål

- **Kunnskapsmål:**
 - Kjenne til begrunnelsen for fagfeltet strategisk økonomistyring og problemområdene som adresseres.
 - Forstå konseptet strategisk kostnadsanalyse og de underliggende analysene.
 - Forstå hvordan ABC kan bidra til kostnadsmålinger i en strategisk kostnadsanalyse.
 - Forstå den flerdimensjonale prosessanalysen og forstå hvordan denne analysen på processnivå forholder seg til produktivitet, effektivitet, ustabilitet, og udekkete kundebehov.
 - Forstå hvilke forutsetninger tradisjonell budsjettering bygger på når det gjelder koblingen mellom strategi og styring, og være i stand til å diskutere disse forutsetningene på en kritisk måte.
 - Forstå hvilke forutsetninger om hva som er opphavet til konkurransemessige fortrinn og hvordan strategier blir til og implementeres som retorikken om balansert målstyring bygger på.
 - Kjenne til de grunnleggende forutsetningene om hvordan organisasjoner fungerer og verdier skapes som bortenfor budsjettering-filosofien er basert på.
 - Kjenne hovedprinsippene om styring som anvendes i bortenfor budsjettering-filosofien samt hvilke styringsmodeller filosofien anviser som alternativer til det tradisjonelle finansbudsjettet.
 - Forstå at spørsmålene om hvordan organisasjoner fungerer og verdier skapes ikke nødvendigvis har entydige og allmenngyldige svar, og dermed at det heller ikke finnes entydige og allmenngyldige svar på hvilken type styring som fungerer best.
 - Kjenne økonomisk teori for motivasjon og belønningssystemer, herunder alternative teoretiske tilnærminger.
 - Kjenne til sentrale empiriske funn om motivasjon og belønning.
- **Ferdighetsmål:**
 - Kunne kritisk vurdere resultatene fra en strategisk kostnadsanalyse.
 - Kunne strukturere og løse ulike ressursallokeringsproblemer i en aktivitetsstruktur.
 - Kunne initiere og vurdere prosessmessige endringer basert på løsningen av LP-problemer.
 - Kunne posisjonere ulike styringssyn og styringskonsepter - finansiell budsjettering, balansert målstyring og bortenfor budsjettering - i forhold til hverandre med hensyn til hvilke forutsetninger de bygger på om hvordan organisasjoner fungerer og verdier skapes.
 - Kunne diskutere gyldigheten av alternative styringskonsepter.
 - Kunne diskutere implikasjoner av at modellforutsetningene til balansert målstyring ikke er gyldige.
 - Kunne redegjøre for hovedtrekkene i rammeverket for Levers of Control, herunder hovedtypene av styringssystemer.
 - Kunne vurdere styrker og svakheter med ulike økonomiske insentiver og vurdere når ulike tiltakene fungerer best.

Forkunnskaper

Bachelor i økonomi og administrasjon eller tilsvarende studier som kvalifiserer til opptak til studiet

Obligatorisk litteratur

Bøker:

Kaplan, Robert S. and Anthony A. Atkinson. 1998. Advanced management accounting. 3rd ed. Upper Saddle River, N.J.: Prentice Hall. chapter 13 and 14, distributed on Blackboard
Lazear, Edward P.. 1995. Personnel economics. Cambridge, Mass.: MIT Press. selected parts distributed on Blackboard
Sending, Aage, Tor Tangenes og Svein H. Gjønnnes. 2007. Driftsregnskap og budsjettering : økonomi- og virksomhetsstyring. 2. utg. Bergen : Fagbokforlaget

Artikler:

Barney, Jay. 1991. Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. Journal of Management. 17 (1)
Hope, Jeremy and Robin Fraser. 2003. New Ways of Setting Rewards: The Beyond Budgeting Model. California Management Review. 45 (4)
Hope, Jeremy and Robin Fraser. 2003. Who Needs Budgets?. Harvard Business Review. 81 (2)
Jensen & Murphy. 1990. Performance Pay and Top-Management Incentives. Journal of Political Economy
Johnson, H. Thomas. 1988. Activity-Based Information: A Blueprint for World-Class Accounting. Management Accounting. 69 (12)
Johnson, H. Thomas. 1992. It's Time to Stop Overselling Activity-Based Concepts. Start Focusing on Total Customer Satisfaction Instead. Management Accounting. 74 (3)
Kaplan, R. S. and D. P. Norton. 1996. Using the Balanced Scorecard as a Strategic Management System. Harvard Business Review. 74 (1)
Mintzberg, Henry. 1987. Crafting Strategy. Harvard Business Review. 65 (4)
Quinn, James B.. 1977. Strategic Goals: Process and Politics. Sloan Management Review. Fall
Rappaport, A.. 1999. New Thinking on How to Link Executive Pay with Performance. HBR. 77,2
Shank, John K. & Vijay Govindarajan. 1992. Strategic Cost Analysis of Technological Investments. Sloan Management Review. Fall
Shank, John K.. 1989. Strategic Cost Management: New Wine, or Just New Bottles?. Journal of Management Accounting Research. 1 Fall
Simons, Robert. 1994. How New Top Managers Use Control Systems as Levers of Strategic Renewal. Strategic Management Journal. 15, s. 169-189

Annet:

-I løpet av kurset kan det bli delt ut materiale på flere emner som er relevante for kurset og eksamen

Anbefalt litteratur

Bøker:

Simons, Robert. 1995. Levers of control: How managers use innovative control systems to drive strategic renewal. Boston, Mass.: Harvard Business School

Artikler:

Baker et. al.. 1988. Compensations and Incentives: Practice Vs. Theory. Journal of Finance. XLIII, 3
Gibbons, R.. 1998. Incentives in organizations. Journal of Economic Perspectives. 12,4
Lazear, E.P.. 2000. Performance Pay and Productivity. AER. 90, 5

Emneoversikt

1. Prosess- og aktivitetsanalyse

Fra den generiske verdikjeden til strategisk kostnadsanalyse
Flerdimensjonal prosessanalyse og andre prosessorienterte metoder
Aktivitetsanalyse ved hjelp av lineær programmering
Beslutningsrelevant informasjon og analyse av endringstiltak.

2. Alternative styringsmål og styringskonsepter

En introduksjon av balansert målstyring
Idegrunnlaget for bortenfor budsjettering
Praktiske implikasjoner av bortenfor budsjettering
"Levers of Control"
Et kritisk blikk på balansert målstyring

3. Incentiver og atferd

Agentmodeller
Incentivmodeller
Atferdsøkonomi

Dataverktøy

Excel

Læreprosess og tidsbruk

Kurset vil bli gjennomført over 36 timer ved en kombinasjon av forelesninger, gruppearbeid og diskusjoner.

Selv om det ikke er krav til fremmøte i alle kurs er det studentens ansvar å fremskaffe informasjon gitt i klassen som ikke er lagt ut på Blackboard, hjemmesider eller i tekstbøker.

Eksamen

3 timers skriftlig eksamen

Utfyllende informasjon vedrørende evaluering utover det som fremkommer i kursbeskrivelsen gis i klassen. Dette kan være informasjon vedrørende krav til fagoppgaver eller andre innleveringer, og/eller hvor klassesdeltakelse inngår i evalueringen.

Eksamenskode(r)

GRA 62591 teller 100 % for å oppnå godkjent karakter i kurset GRA 6259.

Hjelpemidler til eksamen

BI-definert eksamenskalkulator er tillatt.

Under punktet eksamensinformasjon i studiehåndboken på web finnes det definisjoner av hjelpemidler ved skriftlig skoleeksamen. Legg særlig merke til bruk av kalkulator og ordbok.
<http://www.bi.no/studiehandbok/hjelpemidler>

Kontinuasjon

Kontinuasjon avholdes ved neste ordinære eksamen. Dersom det er devalueringer i kurset, og devalueringene har separate eksamenskoder kan hver av disse deleksemene kontinueres i. Ved en eksamenskode må hele kurset tas på nytt dersom man ønsker å kontinuere. Ved kontinuasjonseksamen vil det påløpe kontinuasjonsavgift.

Tilleggsinformasjon

Tillitt og redelighet er avgjørende for all akademisk virksomhet. Å vise akademisk redelighet er faglige ansattes og studenters ansvar, og prinsippene er nedfelt i BIs regelverk.

Notater, oppgaver eller personlige konsultasjoner basert på tidligere semesters arbeid må ikke benyttes. Alle oppgaver som leveres inn kan bli skannet for plagiering gjennom Safe Assignment i Blackboard. Brudd på regelverket vil håndteres i henhold til BIs *Forskrift om studier og eksamen*. Ta kontakt dersom du har spørsmål om prinsippene for akademisk redelighet.